

Za objavo prispevka INZ ni pridobil soglasja avtorja

Evidenčiranje arhivskega gradiva v National Archives and Records Administration (NARA) v Washingtonu, D.C., 1. - 13. junij 1998

Nekaj osnovnih podatkov o dejavnosti:

Arhivsko gradivo NARA je hranjeno na več lokacijah: v stari stavbi **National Archives Building**, zgrajeni leta 1935 na Pennsylvania Avenue (med 7. in 8. ulico). V Washingtonu branijo najstarejše arhivsko gradivo, kongresno gradivo, zvezne sodne fonde in arhivsko gradivo za obdobje pred II. svetovno vojno ter gradivo, pomembno za geneološke raziskave. Zaradi zapolnitve vseh kapacitet od leta 1970 stavba ne more več sprejemati arhivskega gradiva.

V novi zgradbi National Archives, to je **Archives II** v College Parku, Md., na 8601 Adelphy Road, zgrajeni leta 1993 in usposobljeni za uporabo od konca novembra 1996 dalje. Hranijo predvsem gradivo, pomembno za vojaške zgodovinarje in za zgodovino tukaj pred, med II. svetovno vojno in po njej. Arhiv hrani arhivsko gradivo na posebnih medijih (audio in video), skupaj s filmi, razglednicami, zemljevidi, načrti, geodetskimi posnetki in podatki na elektronskih medijih. Gradivo se nanaša tudi na mednarodne odnose, trgovino, delo, promet, proračun, energetiko, socialne zadeve in obsega dve predsedniški zbirki v obdelavi. V to poslopje je bilo premeščeno tudi arhivsko gradivo iz Suitlanda.

Arhivsko gradivo NARA je hranjeno tudi v desetih **Presidential Libraries** (Predsedniških knjižnicah), ki so začiščene po letu 1939 s predsednikom Rooseveltom in njegovo podatjeno osebno zbirko, prvo v ZDA. Te so: Hoover Library v West Branch, Iowa, Roosevelt Library v Hyde Parku, New York, Truman Library v Independence, Missouri, Eisenhower Library v Abilene, Kansas, Kennedy Library v Bostonu, Massachusetts, Johnson Library v Austinu, Texas, Ford Library v Grand Rapidsu, Michigan, Carter Library v Atlanti, Georgia, Reagan Library v Simt Valleyju, California. Nixon Presidential Materials so še v Washingtonu, D. C., zdaj v College Parku; prav tako nastaja tam tudi Bush Project, ki se bo razvil v Bush Library. Zbirke v Predsedniških knjižnicah obsegajo arhivalije, muzealije in knjižnično gradivo, več kot 250 milijonov strani zapisov, 5 milijonov fotografij, več kot 4500 km filmskega gradiva, za 68.000 ur diskov, video- in audioposnetkov in 280.000 kosov muzealij, kar omogoča kompleksen študij predsedniških gradiv in odnosov v izbranem obdobju.

Poleg teh ustanov hrani arhivsko gradivo tudi **Library of Congress**, zlasti kar zadava varnostne

archive. NARA nadzoruje še 33 drugih arhivskih zavodov po vseh ZDA. V njih je trenutno zaposlenih približno 4000 arhivistov, ker so zaradi modernizacije opreme in postopkov skrčili število zaposlenih za več kot 1000 ljudi.

Glede na moje časovno omejeno bivanje v ZDA sem se osredotočila na gradivo, pomembno za Slovenijo v obdobju 1941-1954. Zato sem se zadržala le v Archives II v College Parku, Md. Nova, moderna opremljena šestnadstropna stavba se razprostira na 13,4 hektarilih zemljišča, obsega 157.227 m² površine v dolžini 336,5 m in širino 136,6 m. Poleg tega ima svoje parkirišče v 3 nivojih za 763 vozil in zunanje parkirišče za dodatnih 64 avtomobilov. V stavbi so raznovrstni laboratorijski na skoraj 10.000 m², konzervatorski laboratorij na skoraj 4000 m², laboratorij za speciale medije pa obsega skoraj 6000 m². Delovnih površin za obdelavo gradiva je 11.300 m², pisarniških prostorov 21.300 m² in skladiščnih površin skoraj 3500 m². Skoraj 21.000 m² je tako imenovanega mechanical space. Velik avditorij je na površini 604 m² in predavalnice na površini ca 762 m². Arhivska čitalnica v drugem nadstropju, tam sem se pretežno zadrževala, sprejme hkrati skoraj 100 raziskovalcev, opremljena pa je tudi s 15 samopostrežnimi fotokopirnimi stroji (na kartici), na katerih je dovoljeno le 5 minutno kontinuirano fotokopiranje. Mikrofilmska, filinska ter audio- in videočitalnica v četrtem nadstropju sprejme veliko manj ljudi, imata le nekaj čitalcev, z dveh pa se labko tudi samodejno preslikava na papir posamezne dokumente. V tretem nadstropju je bogata knjižnica ter kartografsko in arhitekturno gradivo, v petem nadstropju so razglednice in drugo fotografsko gradivo, v šestem pa arhivsko gradivo na elektronskih medijih. V Archives II imajo poskrbljeno tudi za dnevno varstvo do 50 otrok na 463 m² površine, prostor za rekreacijo na 256 m², 1300 m² površine pa je namenjena 300 sedežem v samopostrežni restavraciji v pritličju. Tam je tudi priložnostna trgovinica. Celotna zgradba ima 367 omari za osebno prtljago, saj v čitalnici smemo vzeti le majhno denarnico. Papir in svinčniki so na razpolago v čitalnici, vse čitalnice pa sprejmejo 390 raziskovalcev hkrati.

Ne najbolj zaujemljiv podatek je, da je v tej arhivski stavbi zaposlenih 600 arhivistov in več kot 200 pogodbeno vezanih preostalih delavec. Za varnost je brezhibno poskrbljeno. Med starim poslopjem in novim arhivom vozi vsak dan razen sobote takoj imenovani staff shuttle, brezplačni arhivski avtobus, vsako uro od 8.00 do 17.00, saj je razdalja med njima za skoraj eno uro vožnje (odvisno od prometne gneče in linije).

Glede na razpoložljiv čas sem se osredotočila na arhivska pomagala (Finding Aids).

1. Najprej sem se seznanila z zadnjim splošnim vodnikom v treh delih: **The Guide to Federal Records in the National Archives of the USA, 1995**, ki ga je mogoče naročiti z vnaprejšnjim plačilom 95 US\$ in 5 US\$ za poštino na naslovu: National Archives Trust Fund, NWPS, P.O. Box 100793, Atlanta, GA, USA.

Ugotovila sem, da so za Slovenijo zanimivi fondi,

ki vsebujejo - predvsem glede na obdobje, ki me je najbolj zanimalo (1943-1954, II. svetovna vojna in njen zaključek, Tržaško vprašanje, STO, Cona A in B, razinejvitveno vprašanje, zavezniški dogovori in odločitve) te skupine arhivskih fondov (Record Groups):

- RG 15 - Records of the Veterans Administration
- RG 43 - Records of International Conferences, Commissions, and Expositions
- RG 44 - Records of the Office of Government Reports
- RG 46 - Records of the U.S. Senate
- RG 59 - Records of the Department of State
- RG 84 - Records of the Foreign Service Posts of the Department of State
- RG 128 - Records of Joint Committees of Congress
- RG 165 - Records of the War Department General and Special Staffs
- RG 169 - Records of the Foreign Economic Administration
- RG 208 - Records of the Office of War Information
- RG 213 - Records of the Foreign Claims Section (War)
- RG 218 - Records of the US Joint Chiefs of Staff
- RG 226 - Records of the Office of Strategic Services (OSS)
- RG 238 - National Archives Collection of World War II War Crimes Records
- RG 242 - National Archives Collection of Foreign Records Seized
- RG 260 - Records of U.S. Occupation Headquarters, World War II
- RG 278 - Records of the Displaced Persons Commission
- RG 331 - Records of Allied Operational and Occupation Headquarters, World War II
- RG 332 - Records of U.S. Theaters of War, World War II
- RG 338 - Records of U.S. Army Commands, 1942-
- RG 395 - Records of U.S. Army Overseas Operations and Commands 1898-1942
- RG 429 - Records of Organizations in the Executive Office of the President
- RG 469 - Records of U.S. Foreign Assistance Agencies, 1948-1961.

Zasledila sem vsaj še 20 fondov, ki bi utegnili imeti zanimive podatke za naše območje za obravnavano obdobje. Ker ima vsaka od skupin še številne podskupine, se mi zdi bolj smiselno naročiti Vodnik pripraviti skupinski obisk v arhivu NARA.

2. Glede na omejen čas sem se bolj posvetila skupinama 331 in 226.

Pri skupini 226 (*Records of the Office of Strategic Services (OSS)*) sem pregledala 11 škatel (shoe boxes) indeksne kartotekе od podskupine 0-16, B 14 in B 17 - Yugoslavia (E=Entry ali serija) in sicer:

RG 226 (pretežno Intelligence Service) E 14 NM 54, boxes 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435 in 436 - Research and Analyses. Name and Subject Card Index to series 16, in odbrala ter prefotokopirala 122 kartic z registri, in

RG 226 E 17 NM 54, boxes 118, 119 in 120, Research and Analyses, Name and Subject Index to

series 19, 21 in 23, ter odbrala in prefotokopirala 182 kartic z registri.

3. Naslednja, zelo zanimiva in za nas najpomembnejša je skupina 331 (*Records of the Allied Operational and Occupation Headquarters, World War II (AOOH)*). Tu mi je najprej uspelo najti in prefotokopirati pomagala: Preliminary Inventory of the Records of Allied Operational and Occupation Headquarters, World War II, Part III - Records of the Allied Force Headquarters (AFHQ), ki sta ga sestavili arhivistki Mary Joe Head in Jessie T. Midkiff izključno za interno uporabo leta 1963 (*izbor je priložen v fotokopiji* - priloga 2). Part IV - Records of the Allied Military Government (AMG), British-United States Zone, Free Territory of Trieste, Part IV, ki sta ga sestavili J.T. Midkiff in O.K. Liebman tudi leta 1963, in je sicer le za interno uporabo (priloga 3), nato še Subject File Headings for the Records of the Allied Control Commission (Italy) 1943-1947, ki ga je pripravila Patricia C. Brown in je priloga 4. Vsebina je na mikrofilmu 1190. Iz njega je razvidna organiziranost arhivskega gradiva za celotno Italijo.

4. Republika Italija že sedem let sistematično snema vse arhivsko gradivo, ki se nanaša na njen bližnjo in daljno preteklost in se nahaja v tej ustanovi, ne glede na to, da s številnimi arhivskimi fondi, čeprav najbrž nekompletimi, razpolaga tudi v rimskem in drugih arhivih. Tudi letos tu poteka sistematično presnemavanje gradiva iz obdobja II. svetovne vojne in tako pa njej. Projekt, dogovor med obema državnima arhivoma še ni končan. Za to obdobje je območje Republike Italije zaokroženo v 15 regijah, posebej pa STO, Anglo-ameriška cona, mesto Trst in Jugoslovanska uprava. Tega gradiva pri nas nimamo ali pa je zelo fragmentarno.

5. Trenutno potekajo priprave za jesensko presnemavanje arhivskega fonda XIII. Regije - Venezia Giulia (s provincami Gorica, Pula, Trst in Mesto Trst). V zvezi s presnemavanjem tega gradiva sem se pogovarjala tudi na Ambasadi R S v Washingtonu z veleposlanikom dr. Ruplom in vojaškim atašejem polk. Miklavcem. Oba sta izrazila interes in potrebo po pridobitvi tega gradiva in omenila prizadevanja - že tudi v preteklosti - za uresničitev zamisli. Posredovala sta mi celo naslove nekaterih poznavalcev tega gradiva in obdobja, ki živijo v ZDA in so bili tudi v preteklosti pripravljeni pomagati naši državi, da bi pridobili pomembno arhivsko gradivo (seveda v reproducirani obliki). Hkrati sta mi dala tudi naslove nekaterih naših poznavalcev, ki bi verjetno z zanimanjem sodelovali pri projektu.

6. V upravi arhiva v College Parku, ki je finančno odvisen od Trust Foundation, sem se dogovarjala o sočasnih izdelavih obeh kopij fonda, ki ga pripravljajo za Državni arhiv v Rimu. V načelu se strinjam. Če bi pa tudi mi pristopili k sistematičnemu pridobivanju gradiva, ki se nanaša na naše območje oziroma področje našega zanimanja, so se glede na količino gradiva pripravljeni pogovarjati tudi o posebni ceni mikrofilmanja (popusti).

Ker gradivo, ki je trenutno v pripravi za mikrofilmanje, še zdaleč ni edina, ki nas v tej arhivski

ustanovi zanima, vendar ga pri nas ni ali pa je nedostopna, fragmentarno v Beogradu, menim, da bi bilo potreben projekt pridobivanja reprodukcij arhivskega gradiva v ZDA realizirati v dveh fazah:

I. faza:

Najprej hkratno presnemavanje gradiva, ki se nanaša na XIII. Regijo (to je arhivski fond 331, Records of Allied Operational and Occupation Headquarters, World War II. - Records of the Allied Control Commission 1943-1947 (ACC) in Allied Military Government (AMG).

V okviru ACC bi bila gradiva:

- Numeric File, Mediterranean Air Transport Service HQS 1943-1945 (1 a.š.)
- Numeric File, Operations Branch, Office, Commander-in-Chief, Mediterranean Station 1942-1945 (1 a.š.)
- Office of Military Governor Records, British-US Zone, Free territory of Trieste (FTT), 1944-1953 (a.š. 1-16)
- Office of MGR, Planning & Advisory Staff, British-US Zone, FTT, 1944-1953 (a.š. 1-19 ter a.š. 20-22)
- Planning & Advisory Staff, Miscellaneous Records, British-US Zone, FTT, 1944-53 (a.š. 24-37)
- Allied Secretariat Records, British-US Zone, FTT, 1944-53 (a.š. 38-43)
- Special Director of Security Records, British-US Zone, FTT, 1944-53, (a.š. 45-48, 49, 50-52)
- Executive Director, Administration Section Records, Camp, Commandant, US, Military, British-US Zone, FTT, 1944-53, (a.š. 53-55)
- Executive Director, Administration Section Records, Monthly Reports, AMG, British-US Zone, FTT, 1944-53, (a.š. 56, 57-63) + Miscellaneous Reports (a.š. 64, 65-69, 70-71)
- Public Information Office Records, AMG, British-US Zone, FTT, 1944-53, (a.š. 75-76, 78-79, 80-92, 93-96)
- Dept. of Legal Affairs Records, AMG, British-US Zone, FTT, 1944-53, (a.š. 98, 100-116, 117-131, 132-133, 134-141, 142-155, 156-164, 165-168, 168-170, 171-172, 173-175), (različne skupine arhivskih škatel vsebujejo razne zadeve - sodne obravnavne, pomikustive, oprustitve, absodbe, vojaško sodišče,...)
- Administration Division Records, AMG, British-US Zone, FTT, 1944-53 (a.š. 183, 184-193, 194, 195-202, 203-222, 223-244)
- Allied Information Service Records, AMG, British-US Zone, FTT, 1944-53 (a.š. 245-253)
- Director of Finance & Economics, Trieste Delegations Records, AMG, British-US Zone, FTT, 1944-53, (a.š. 253a-254) + Director Records (a.š. 255-258) + Executive Office Records (a.š. 259)
- Director of Finance & Economics, AMG Comptroller, Administrative Office Records, British-US Zone, FTT, 1949-1954 (a.š. 260-278),
- Director of Finance & Economics, AMG Comptroller Records, British-US Zone, FTT, 1950-1954 (a.š. 279-282, 283-284, 285-287) + 1944-1953

(a.š. 288-295)

- Directorate of Interior Records AMG, British-US Zone, FTT, 1944-53 (a.š. 813-826)
- Directorate of Interior, Dept. of Interior, Welfare Division Records, British-US Zone, FTT, 1944-1953 (a.š. 881-882)
- Directorate of Interior, Dept. of Public Safety Records, Trieste City, AMG British-US Zone, FTT, 1944-1953 (a.š. 884-888, 889-900)
- Directorate of Interior, Dept. of Interior, Displaced Persons Records, AMG, British-US Zone, FTT, 1944-53 (a.š. 868-874)
- Directorate of Interior Records, AMG, British-US Zone, FTT, 1944-53 (a.š. 827-828)
- Dept. of Economic Records, AMG, British-US Zone, FTT, 1944-1953 (a.š. 940-941)
- Numeric File, Operations Registry, Operations Section, MAAFHQJ, Director of Operations & Intelligence, Bigot-Anvil Operations, 1943-1945 (a.š. 4).

(Obseg gradiva je 340 arhivskih škatel.)

K temu dodajmo še, da nas zanimajo arhivska pomagala (Subject File Headings for the Records), po katerih bi odbrali arhivske skupine (Series) gradiv, ki nas zanimajo v prvi fazi: Index to Headquarters and Regional Records (ki je bilo delno že mikrofilmamo, delno pa še ne), Index to Regional Records, Duplicates, in še Index to Allied Military Government Trieste in se nabaja na mikrofilmnem internem papisu - M 1190, saj nas zanimajo tudi druge regije (delno, ne v celoti) zaradi dokumentacije o hazah, zbirnih centrih za formiranje prekomorskih brigad in drugili specaliziranih enot prekomorcev (saj je bilo vanje vključenih več kot 25.000 primorskih Slovencev in istrskih Hrvatov), vojnini injetnikib, prebegli iz drugili nezvezniških vojaških formacij, o zavezniških bolnišnicah in posameznih armadah, ki so se gibale na sredozemskih, jadranskih in balkanskih ter srednjeevropskih bojiščih.

(Obseg pomagal na M 1190 - 5 mikrofilfov.)

Arhivska pomagala skupine 331.31 (Records of Allied Military Government -AMG Venezia Giulia and Udine, Italy - AFHQ) se nanašajo na obseg gradiva 388 l.f. (približno 130 l.m.)

(Celotno arhivsko pomagalo za RG 226 in RG 331 je zaradi lažjega pregleda v prilogi št. 5.)

II. faza

1. Pregledala sem FRUS (Foreign Relations of the United States) za obdobje 1945-1954, zlasti pa še VIII. knjige letnika 1952-1954, v kateri je objavljen izbor najpomembnejših dokumentov v jugoslovansko - italijanskih odnosih glede tako imenovanega tržaškega vprašanja. Iz te in drugih knjig sem odbrala in prefotokopirala (več sto strani v prilogi 6) vse, kar se nanaša na dogajanja teh naših zahodni meji, ne glede na to, od kod so izhajale diplomatske akcije. Ker je to le izbor najpomembnejših dokumentov, zahteva v oddelku 2600 v Archives II nadaljnje podrobnejše evidentiranje in pridobitev kopij, saj tudi s tem gradivom v Sloveniji ne razpolagamo.

2. Na tovrstno diplomatsko gradivo se navezuje

tudi arhivsko gradivo v Library of Congress, Wash, D. C., Congressional Research Service (CIS), kjer je gradivo National Security Archives. (V tej instanovi se nisem uspela sestati z nikanier, saj mi je za obisk v LC zmanjkalo časa.)

3. Glede na arhivsko gradivo varnostnoobveščevalnih služb je pomembno gradivo še v RG 165, za obdobje 1942-1947, za le-to obstaja abecedni indeks po državah, osebah in zadehah. Prav tako so indeksi po državah za RG 165 OPID 1942-1945, RG 319 - Plans and Operations 1946-1950 in RG 218 - Joined Chiefs of Staff 1942-1961. V istih prostorih, to je oddelek 2600, se nahajajo tudi indeksna kazala za RG 59 - Central Dept. of State, RG 84 - prekomorske ambasade, in RG 273 - National Security Council. Indeksna kazala so pomembna tudi zato, ker vključujejo tudi kar dobre regeste (glede na slabo poznavanje evropskih jezikov).

Tudi teh regestov še nisem uspela pregledati in odbrati.

4. Kot arhivski delavki so mi v Archives II dovolili tudi vstop in ogled skladišča, kjer se nahaja pretežni del arhivskega gradiva, ki si ga moramo pridobiti - to je skladišče št. 290. Seznanili so me tudi z načinom naročanja gradiva za čitalnico. Te faze pa še nisem uspela preveriti.

Veliko arhivskega gradiva je že posnetega na mikrofilme, še več pa ga ni, zato je potrebno pregledati posamezne skupine dokumentov za dokumentom, kar pa integre biti glede na izjemen obseg gradiva zelo težavna in dnlgotrajna naloga ob skromnih sredstvih, ki jih za evidentiranje arhivskega gradiva, pomembnega za našo državo, ministrstvo za kulturo Republike Slovenije lahko vsako leto v okviru redne dejavnosti zagotavlja slovenskim arhivskim zavodom.

Milica Trebše-Štolfa

Odprtje stare samostanske knjižnice in predstavitev prispevkov za kroniko - 13. aprila 1998 v Piranu

Minoritski samostan v Piranu je po 40 letih znova odprl javnosti del ohnovenjenega samostana in dragoceno knjižnico. Knjižnica ima na svojih knjižnih policah zbranih več kot 4000 knjig, ki so pred 40 leti romiale na podstrešja in v delovne prostore najete hiše.

Knjige so v obnovljenih prostirih samostana našle ne le odličen prostor, temveč tudi večno roko in oko strokovnjaka z dušo, p. Marjana Vogrina.

Svojevrstno nasprotje so kovinske police. Morda nam sporočajo, da je nekega obdobja konec, da je treba uporabiti nove materiale, novo miselnost, da se ohrani bogastvo preteklosti.

V samostani so skozi stoletja nastajale knjige. Menihi so jih pisali, jih prepisovali, in tudi zdajšnji patri minoriti delajo tako. Na častnem mestu stare samostanske knjižnice bosta prav gotovo stali dve

sodobni knjigi, ki po formatu, materialu in po vsebini pravzaprav ne sodita h knjigam, pač pa prej k policiam. Gre za Prispevke za kroniko samostana sv. Frančiška v Piranu iz leta 1995 (98 str.) in za Nove prispevke za kroniko samostana sv. Frančiška v Piranu iz leta 1998 (68 str.). Obe deli je zapisal p. Janez Šanperl, gvardian piranskega samostana.

Kroniki sta skupek sporočil medijev, arhivskega gradiva, fotografij, uradnih dopisov, odgovorov, ugovorov, ... o dogodkih zadnjih 40 let. Sta dragocen prispevek k poznovanju zgodovine in novejših dogodkov, primemben tako za samostan kot za mesto Piran in tudi za širši slovensko-italijanski prostor. Upamo, da bo samostan ob 700-letnici leta 2001 dobil še tretji zvezek Kronike.

Vabilo na odprtje knjižnice in predstavitev publikacije je v Piran pripeljalo obiskovalce iz domala vse Slovenije, iz Italije, Hrvaške, Nizozemske, Švice, Avstrije, Nemčije in morda še od kod. Obiskovalci so bili iz cerkvenih vrst, pa tudi arhivske, zgodovinske, restavratorske, pravne in še kakšne druge stroke. Gostje so napolnili cerkev in prisluhnili izbranim besedam gvardiana samostana, nagovorjeni skoraj vsak v svojem jeziku. K slovesnemu razpoloženju je priprinogel tudi program skupine Slowind.

Koprski škof inigr. Metod Pirih in provincial slovenskih minoritov p. Slavko Strmšek sta blagoslovila prostore, čast odprtja knjižnice pa je pripadla državnemu sekretarju za kulturo g. Silvestru Gabrščku.

Vse je potekalo mirno, preprosto, sproščeno, a vendar prefinjeno, kot da so bile vse stvari razumljene, dogovorjene in dokončane že v nekem prejšnjem obdobju ali pa pripravljene za obdobje, ki šele pride.

Tudi Ptujski smo se odzvali vabilu - zaradi arhivskega sodelovanja, zaradi Skupnosti starih mest - Pirana, Škošje Loke in Ptuja - in zaradi gostiteljev - naših domačinov.

Čestitamo!

Kristina Šanperl-Purg

Simpozij "Arhivi, knjižnice, muzeji", Poreč, 16. - 18. november 1998

V Poreču je v dneh od 16. do 18. novembra 1998 potekal simpozij na temo "Arhivi, knjižnice, in muzeji". To je bil drugi simpozij po vrsti. Prvi je potekal leta 1997 na isto temo. Seminar je bil organiziran zaradi potrebe po sodelovanju na področju globalne informacijske infrastrukture med arhivi, knjižnicami in muzeji. Nastal je iz ideje o nujnosti odprtja knjižnic do sorodnih ustanov in iz ideje, kako bi uporabnik lahko dobil čim bolj popoln in čim bolj točen odgovor na svoje vprašanje. Že prvi simpozij je bil izraz vpliva sodobne informacijske tehnologije na arhive, knjižnice in muzeje kot ustanove ki so pri-